

Ja Jūsu bērns sācis apmeklēt nodarbības pie logopēda

Pareizas skaņu izrunas apguves un mācīšanās nodarbības sevī iekļauj dažādus darbības veidus un pakļaujas dažiem noteikumiem.

1. Visam ir nepieciešama sagatavošanās.

Šajā gadījumā tie ir artikulācijas vingrinājumi runas aparāta orgāniem (lūpām, mēlei), kā arī elpošanai.

Artikulācijas vingrinājumi izpildāmi katru dienu 3-5-8 minūtes, lai nostiprinātu lūpu, mēles muskulatūras kustību iemaņas. Sākumā izpildāmi 2-3 vingrinājumi. Pakāpeniski to daudzumu varam palielināt līdz 5. Tos izpildām spoguļa priekšā, lai bērns redzētu pieaugušā un savu seju. Taču tos nav vēlams izpildīt tūlīt pēc ēšanas! Pieaugušais seko līdzī kustību precizitātei, apjomam, tempam, noturībai, simetriskumam, kā arī tam kā bērns spēj pārslēgties no vienas kustības uz otru.

Vingrinājumu izpildei ir sava secība:

- Pieaugušais parāda vingrinājumu.
- Bērns izpilda vingrinājumu spoguļa priekšā patstāvīgi.
- Pieaugušais seko līdzī, lai tas tiktu izpildīts pareizi!
- Ja nepieciešams parādiel vingrinājumu vēlreiz.
- Kad bērns iemācījies pareizi izpildīt vingrinājumu, tad izpildām to bez spoguļa.
- Ja bērnam neizdodas kāda kustība, tad varam izmantot mehānisku palīdzību (tīru tējkarotes galu, špāteļi vai pirkstu).

Sākumā var būt lūpu un mēles muskuļu sasprindzinājums. Tas pakāpeniski izzudīs, un kustības kļūs precīzas, plastiskas un koordinētas.

Jāatceras, ka efektu no artikulācijas vingrinājumu izpildes sasniegsim tikai tad, ja tie tiks izpildīti regulāri un pareizi!

2. Pareizas skaņu izrunas mācīšana. „Visam savs laiks un vieta”

Skaņu „parādīšanās ” runā secību nosaka bērna artikulācijas gatavība izpildīt noteiktas kustības.

Jāatceras, ka skaņas pašas par sevi runā nerodas, un bērns patstāvīgi ar šo uzdevumu galā tikt nespēj. Tādēļ mums bērnam ir jāpalīdz!

3. Skaņu nostiprināšana. „Kas nestrādā, tas nerunā!”

Skaņa bērnam ir iemācīta, bet, lai bērns to sāktu brīvi lietot, tā ir jānostiprina. Tātad priekšā ir ilgais un grūtais posms – nostiprināšana.

Parasti jaunās iemaņas bērns apgūst pakāpeniski sākot no vieglākā, vienkāršākā uz grūtāko, sarežģītāko. Sākumā tās ir zilbes no divām skaņām, tad no trīs skaņām, īsi vārdi, garāki vārdi, frāzes, teikumi, teksti. Šī posma ilgums nav nosakāms, un katram ir individuāls.

Kas palīdzēs skaņas pareizu izrunu nostiprināt runā?

- 1) Regulāras korekcijas nodarbības.
- 2) Vingrinājumu izpilde mājās.
- 3) Apkārtējo pareizs runas piemērs.

Jāatceras, ka ilgstoši izlaižot korekcijas nodarbības, un bērnu veselības problēmas var būt par iemeslu apgūto iemaņu un korekcijas procesa „atkrišanu atpakaļ” līdz pilnīgai iemaņu zaudēšanai!

Ja ar bērnu nodarbojas tikai logopēds, un vecāki mājās nenodarbojas un nostiprina apgūto, tad logopēdiskā darba efektivitāte ievērojami samazinās!

4. Diferencēšana jeb atšķiršana. „Sajūti atšķirības!”

Latviešu valodā ir pietiekami daudz pēc dažādām pazīmēm (piemēram, skanējuma vai veidošanās vietas) līdzīgu skaņu. Un, tad, kad bērns ir iemācījies izrunāt iemācīto - „jauno” skaņu, tad ir jāsaprot, ka šī skaņa ir unikāla.

Skaņu atšķiršanā palīdz prasme sajūst artikulācijas orgānu darbību un īpašais dzirdes veids – fonemātiskā dzirde. Pateicoties fonemātiskajai dzirdei mēs atšķiram vārdus – liepa-riepe, saule-šalle un citus, bet sajūtas palīdz tos pareizi izrunāt. Diferencēšanas etapā bērna uzmanība tiek pievērsta „jaunās” skaņas atšķirīgajām pazīmēm un mācām atšķirt to no citām skaņām gan savā, gan citu runā.

Skaņu diferencēšana notiek tādā pašā secībā kā skaņu nostiprināšana: zilbēs, vārdos, frāzēs, tekstos.

Materiālu sagatavoja logopēde Diana Sproģe